

READING MATURALNY

Tematy 10-11: Linking words + inference, attitude & purpose

Matura podstawowa + matura rozszerzona

Strategie, przykłady, pułapki, trening i odpowiedzi z analizą

Zakres egzaminacyjny: Aktualny Informator CKE od roku szkolnego 2024/2025 przewiduje w Readingu m.in. wybór wielokrotny, dobieranie oraz zadania otwarte. Umiejętność rozpoznawania relacji logicznych, intencji, nastawienia autora i informacji wyrażonych pośrednio pomaga we wszystkich tych formach.

10. LINKING WORDS I RELACJE LOGICZNE W TEKŚCIE

Jak rozpoznać, dokąd prowadzi myśl autora

Linking words, czyli wyrażenia łączące, pokazują relację między zdaniami i częściami tekstu. Dzięki nim możesz przewidzieć, czy autor zaraz poda kontrast, przyczynę, skutek, przykład, dodatkowy argument czy wniosek.

1. Dlaczego linking words są ważne w Readingu?

- pomagają znaleźć główną myśl akapitu
- pokazują zmianę kierunku argumentacji
- ułatwiają rozpoznanie przyczyny i skutku
- pomagają w uzupełnianiu luk i dobieraniu zdań do tekstu
- pozwalają lepiej zrozumieć stanowisko autora
- często ujawniają, która część zdania jest naprawdę najważniejsza

Uwaga: Jeśli widzisz *however, but, although, despite* albo *yet*, spodziewaj się kontrastu. Jeśli widzisz *therefore, consequently* albo *as a result*, spodziewaj się skutku.

2. Kontrast - contrast

- but - ale
- however - jednak
- although / though / even though - chociaż
- despite / in spite of - pomimo
- whereas - podczas gdy / natomiast
- while - podczas gdy / natomiast
- yet - jednak
- nevertheless / nonetheless - niemniej jednak
- on the other hand - z drugiej strony
- in contrast - dla kontrastu / w przeciwieństwie

Przykład 1

Tekst: The course was demanding. However, most students said it was worth the effort.

Wniosek: Autor podkreśla, że kurs był trudny, ALE ostateczna ocena była pozytywna.

Przykład 2

Tekst: Although the hotel was far from the centre, we enjoyed our stay.

Pułapka: Nie wybieraj odpowiedzi 'They disliked the hotel because of its location.' Końcowy sens zdania jest pozytywny.

3. Although vs despite - ważna różnica

- although + zdanie: Although it was raining, we went out.
- despite + rzeczownik / -ing: Despite the rain, we went out.
- in spite of + rzeczownik / -ing: In spite of feeling tired, she continued.

Uwaga: W Readingu nie musisz produkować tych konstrukcji, ale musisz rozpoznawać, że *despite the rain = although it was raining*.

4. Przyczyna - cause

- because / since / as - ponieważ
- because of - z powodu
- due to / owing to - z powodu
- as a result of - w wyniku
- thanks to - dzięki

Tekst: The match was cancelled due to heavy rain.

Parafraza: Heavy rain caused the match to be cancelled.

5. Skutek - result

- so - więc
- therefore - dlatego / zatem
- consequently - w konsekwencji
- as a result - w rezultacie
- for this reason - z tego powodu
- thus - tym samym / w ten sposób
- hence - stąd / dlatego, częstsze w bardziej formalnych tekstach

Tekst: The road was closed. As a result, the bus had to take a different route.

Wniosek: Zamknięcie drogi było przyczyną, zmiana trasy - skutkiem.

6. Dodawanie informacji - addition

- and - i
- also - także
- as well as - jak również
- in addition - dodatkowo
- moreover / furthermore - ponadto
- what is more - co więcej
- besides - poza tym

Uwaga: Gdy akapit zawiera moreover / furthermore, autor zwykle dodaje kolejny argument wspierający tę samą tezę, a nie ją odwraca.

7. Przykład i doprecyzowanie

- for example / for instance - na przykład
- such as - takie jak
- namely - mianowicie
- in other words - innymi słowy
- that is - to znaczy

Tekst: Some everyday habits can reduce waste. For example, carrying a reusable bottle means buying fewer plastic ones.

Funkcja: Drugie zdanie nie wprowadza nowego głównego tematu. Jest przykładem pierwszej informacji.

8. Kolejność i zmiana w czasie

- at first / initially - początkowo
- then / next - następnie

- later - później
- afterwards - potem
- eventually / finally / in the end - ostatecznie
- meanwhile - w międzyczasie
- previously - wcześniej

Uwaga: At first bardzo często zapowiada, że później nastąpi zmiana. W pytaniach sprawdzaj, czy pytają o początkową opinię czy ostateczną decyzję.

9. Porównanie i podobieństwo

- similarly - podobnie
- likewise - podobnie
- in the same way - w ten sam sposób
- both ... and ... - zarówno ... jak i ...
- compared with / compared to - w porównaniu z

Tekst: Online courses offer flexibility. Similarly, evening classes allow learners to combine study with work.

Relacja: Obie formy nauki mają podobną zaletę.

10. Warunek

- if - jeśli
- unless - chyba że / jeśli nie
- provided that / providing that - pod warunkiem że
- as long as - o ile / pod warunkiem że
- otherwise - w przeciwnym razie

Tekst: You can change your booking free of charge as long as you do so at least 48 hours before departure.

Wniosek: Darmowa zmiana jest możliwa tylko pod określonym warunkiem.

11. Co linking word robi z sensem zdania?

Sygnal	Relacja	Czego oczekiwać?
however / but	kontrast	informacja inna niż wcześniejsze oczekiwanie
because / due to	przyczyna	wyjaśnienie dlaczego
therefore / as a result	skutek	konsekwencja wcześniejszej informacji
for example	przykład	konkretny przypadek
moreover	dodanie	kolejny argument w tym samym kierunku
eventually	zmiana / finał	ostateczny rezultat

12. Linking words w zadaniu z luką

Jeśli przed luką autor opisuje zaletę, a zdanie po luce zaczyna się od 'However', brakujące zdanie powinno logicznie prowadzić do kontrastu. Jeśli po luce pojawia się 'For example', brakujące zdanie powinno zawierać ogólną tezę, którą przykład rozwija.

- sprawdź słowo łączące przed luką
- sprawdź słowo łączące po luce

- ustal relację logiczną
- dopiero potem analizuj słownictwo i zaimki

13. Typowa pułapka: ignorowanie however

Tekst: At first, Ben was disappointed with the course. However, after a few weeks he realised how useful the practical classes were.

Pytanie: What was Ben's final opinion of the course?

- A. It was disappointing.
- B. It was useful.
- C. It was too practical.

Poprawna odpowiedź: B. However odwraca początkowy negatywny kierunek.

14. Typowa pułapka: because vs as a result

Tekst: The flight was delayed because of a technical problem. As a result, several passengers missed their connections.

- technical problem = przyczyna opóźnienia
- flight delay = przyczyna utraty połączeń
- missed connections = skutek

15. Trening 1 - rozpoznaj relację

1. The flat was small; however, it was perfectly located. -> jaka relacja?
2. The road was icy. Therefore, the school bus was cancelled. -> jaka relacja?
3. Several changes improved the park. For example, new lighting made it safer after dark. -> jaka relacja?
4. Mia first wanted to refuse the offer. Eventually, she accepted it. -> jaka relacja?
5. The course is demanding. Moreover, it requires a lot of independent reading. -> jaka relacja?

Odpowiedzi

1. kontrast
2. skutek
3. przykład
4. zmiana / ostateczny rezultat
5. dodanie kolejnego argumentu

16. Trening 2 - wybierz właściwy linker

1. _____ the weather was bad, the event went ahead. (Although / Because)
2. The shop closed early _____ a power cut. (because / because of)
3. The train was cancelled. _____, we had to take a bus. (As a result / For example)
4. The hotel is expensive. _____, the price includes breakfast and airport transfer. (However / Therefore)
5. You can borrow the equipment _____ you return it before 6 p.m. (as long as / despite)

Odpowiedzi z wyjaśnieniem

1. Although

Kontrast: zła pogoda, ale wydarzenie się odbyło.

2. because of

Po wyrażeniu stoi rzeczownik: a power cut.

3. As a result

Drugie zdanie jest skutkiem pierwszego.

4. However

Wysoka cena jest przeciwstawiona temu, co cena obejmuje.

5. as long as

Warunek.

17. Trening 3 - mini Reading

When the town introduced a bike-sharing system, officials expected mainly young residents to use it. However, the service quickly became popular with older people as well. In addition, local businesses noticed more customers arriving by bike. As a result, the council decided to add more stations the following year.

1. What information does 'However' introduce?
2. What does 'In addition' signal?
3. Why did the council add more stations?

Odpowiedzi

1. A result different from the original expectation: older people also used the service.
2. Another positive effect of the bike-sharing system.
3. Because the system had become popular and produced additional benefits.

Najważniejsza zasada: nie czytaj linking words jak dekoracji. Traktuj je jak znaki drogowe: pokazują, czy autor skręca w stronę kontrastu, przyczyny, skutku, przykładu czy wniosku.

11. INFERENCE, ATTITUDE & PURPOSE

Jak czytać to, czego autor nie mówi wprost

Trudniejsze pytania w Readingu nie zawsze dotyczą informacji zapisanej jednym zdaniem. Czasem trzeba wyciągnąć wniosek, rozpoznać stosunek autora albo ustalić, po co tekst został napisany.

1. Trzy różne umiejętności

- INFERENCE - co można logicznie wywnioskować z tekstu?
- ATTITUDE - jaki jest stosunek autora / bohatera do tematu?
- PURPOSE - po co autor napisał tekst lub użył konkretnego przykładu?

Uwaga: W każdym z tych pytań odpowiedź musi wynikać z tekstu. Nie wybieraj odpowiedzi tylko dlatego, że wydaje się rozsądna w prawdziwym życiu.

2. Inference - informacja nie jest podana wprost

Tekst: When Olivia reached the platform, the train doors were already closing.

Wniosek: Olivia arrived too late to board the train.

Uwaga: Tekst nie mówi 'she missed the train', ale taki wniosek jest bezpośrednio wsparty opisem sytuacji.

3. Jak robić inference bez zgadywania?

- znajdź fakty w tekście
- połącz je logicznie
- wybierz najostrożniejszy wniosek, który naprawdę z nich wynika
- odrzuć odpowiedzi wymagające dodatkowych założeń

Przykład

Tekst: After moving closer to work, Jake sold his car and bought a monthly public transport pass.

- Można wywnioskować: Jake no longer needs his car for his regular commute.
- Nie można wywnioskować: Jake dislikes driving.
- Nie można wywnioskować: Jake sold the car because petrol was expensive.

4. Słowa sygnalizujące inference

- suggests that - sugeruje, że
- implies that - wynika z tego / sugeruje, że
- we can infer that - możemy wywnioskować, że
- it can be concluded that - można stwierdzić, że
- probably / most likely - najprawdopodobniej

5. Attitude - stosunek autora

Attitude nie oznacza tylko positive / negative. Autor może być sceptical, enthusiastic, disappointed, concerned, critical, amused, neutral albo cautiously optimistic.

Przydatne określenia

- positive / enthusiastic - pozytywny / entuzjastyczny
- negative / critical - negatywny / krytyczny
- sceptical - sceptyczny
- concerned / worried - zaniepokojony
- disappointed - rozczarowany
- surprised - zaskoczony
- amused - rozbawiony
- neutral / objective - neutralny / obiektywny
- optimistic - optymistyczny
- cautiously optimistic - ostrożnie optymistyczny

6. Jak rozpoznać attitude?

- zwracaj uwagę na przymiotniki oceniające
- szukaj słów typu fortunately, unfortunately, surprisingly, disappointingly
- sprawdź, czy autor chwali, krytykuje, ostrzega czy tylko informuje
- zwróć uwagę na kontrast: I expected..., but...
- nie oceniaj tonu na podstawie jednego słowa, jeśli cały akapit prowadzi w innym kierunku

Przykład 1

Tekst: The new app looks impressive, but after a week of using it I still cannot see how it improves on the free version.

Attitude: sceptical / unconvinced

Przykład 2

Tekst: I had expected the exhibition to be interesting, but it was far more original and engaging than I had imagined.

Attitude: very positive / impressed

7. Purpose - cel tekstu

- to inform - poinformować
- to describe - opisać
- to explain - wyjaśnić
- to recommend - polecić
- to encourage / persuade - zachęcić / przekonać
- to warn - ostrzec
- to complain - poskarżyć się
- to criticise - skrytykować
- to entertain - rozbawić / dostarczyć rozrywki
- to invite - zaprosić
- to advise - doradzić

8. Jak odróżnić inform od persuade?

Inform: The museum opens at 10 a.m. and tickets cost £8.

Persuade: If you're looking for an unforgettable day out, don't miss the city's newest museum.

Uwaga: Tekst informacyjny przekazuje fakty. Tekst perswazyjny próbuje wpłynąć na decyzję czytelnika.

9. Purpose może dotyczyć całego tekstu albo jednego fragmentu

- Why did the author write this text? - cel całego tekstu
- Why does the author mention X? - funkcja jednego przykładu
- Why is paragraph 3 included? - rola konkretnej części

Przykład: Autor opisuje własny błąd, aby pokazać czytelnikowi, czego unikać.

Purpose: to warn / to illustrate a problem

10. Najczęstsze distraktory przy inference

- odpowiedź jest możliwa, ale tekst jej nie potwierdza
- odpowiedź jest zbyt mocna: always, never, everyone, completely
- odpowiedź myli przyczynę ze skutkiem
- odpowiedź dotyczy faktu z tekstu, ale nie wniosku, o który pytano

Uwaga: Inference powinno być najbliższym logicznym krokiem od faktów, a nie kreatywną interpretacją.

11. Najczęstsze distraktory przy attitude

- wybieranie negative tylko dlatego, że autor wspomniał problem
- ignorowanie końcowej oceny po however / but
- mylenie neutralnego opisu z aprobatą
- wybieranie very enthusiastic, gdy autor jest tylko cautiously positive

12. Najczęstsze distraktory przy purpose

- odpowiedź opisuje temat, ale nie cel
- tekst wspomina coś, ale nie po to, by to polecić
- autor podaje przykład, aby zilustrować argument, nie aby opowiedzieć historię dla samej historii

13. Test dowodu - najlepsza strategia

- Wskaż 1-2 fragmenty tekstu wspierające odpowiedź.
- Zapytaj: czy moja odpowiedź wymaga dodania informacji spoza tekstu?
- Sprawdź, czy inna opcja nie jest ostrożniejsza i lepiej udokumentowana.

Zasada: No proof = no answer.

14. Trening 1 - inference

Sophie had planned to spend Saturday at an outdoor music festival. On Friday evening she checked the forecast, packed a waterproof jacket and put an umbrella in her bag. The next morning, she left home earlier than planned because several train services had been cancelled.

1. What can we infer about the weather?
2. Why did Sophie leave home early?

Odpowiedzi

1. **Bad / wet weather was expected.**

Waterproof jacket, umbrella and cancelled trains together support this.

2. **Because transport disruption could make the journey longer.**

Nie chodzi o sam festiwal, ale o odwołane pociągi.

15. Trening 2 - attitude

I was excited when the new sports centre opened because the photos online looked fantastic. The building itself is modern and the staff are friendly, but the changing rooms are far too small and several machines were already out of order during my first visit. I may go back once these problems have been fixed.

1. What is the writer's attitude towards the sports centre?

2. Which phrase best describes the writer? A. completely satisfied B. disappointed but not entirely negative C. angry and unwilling to return

Odpowiedzi

1. **Mixed / disappointed but still open to returning.**

Autor zauważa zalety, ale krytykuje konkretne problemy.

2. **B**

A jest zbyt pozytywne, C zbyt mocne.

16. Trening 3 - purpose

Before buying a second-hand phone, always check whether the device can still receive security updates. A low price may look attractive, but using unsupported software can expose your personal data to unnecessary risk. It is also worth checking battery health and whether replacement parts are easily available.

1. What is the main purpose of the text?

2. Why does the author mention security updates?

Odpowiedzi

1. **To advise people how to buy a second-hand phone safely.**

2. **To warn that an unsupported phone may create a security risk.**

17. Trening 4 - poziom rozszerzony

For years, city planners treated benches as simple pieces of street furniture. Recently, however, researchers have begun to examine where they are placed and who uses them. A bench near a bus stop may help an older person remain independent, while one in a busy square can encourage strangers to share public space. This does not mean that adding more benches will solve every urban problem. It does suggest, though, that small design decisions can influence how welcoming a city feels.

1. What can be inferred about the writer's view of benches?

2. What is the writer's attitude to the idea that benches can improve cities?

3. Why does the writer mention an older person near a bus stop?

Odpowiedzi z analizą

1. **They can have a social function beyond simply providing a place to sit.**

Wniosek wynika z dwóch przykładów użycia.

2. **Cautiously positive.**

Autor widzi znaczenie ławek, ale wyraźnie zaznacza, że nie rozwiążą wszystkich problemów.

3. **To illustrate how a small design feature can support independence.**

Przykład wspiera główną tezę.

18. Trening 5 - wybór odpowiedzi

Maya expected remote work to give her more free time. Instead, she found herself answering messages late into the evening because there was no clear end to the working day. After a few months, she began switching off her work phone at 6 p.m. and taking a walk before dinner. She says this simple routine has made a bigger difference than any productivity app she tried.

1. What can be inferred? A. Maya works fewer hours now. B. Maya needed clearer boundaries between work and private time. C. Maya dislikes technology.
2. What is the purpose of the final sentence? A. To recommend a specific app. B. To show that a simple habit was surprisingly effective. C. To explain why Maya changed jobs.

Odpowiedzi

1. B

Tekst nie mówi, że pracuje krócej; mówi o granicach czasu pracy.

2. B

Kontrast z productivity app podkreśla skuteczność prostej rutyny.

19. Mini-checklista: inference, attitude, purpose

- INFERENCE: jakie fakty mam i jaki najbliższy wniosek z nich wynika?
- ATTITUDE: jakie słowa pokazują ocenę autora?
- PURPOSE: co autor chce osiągnąć u czytelnika?
- Czy odpowiedź jest poparta konkretnym fragmentem?
- Czy odpowiedź nie jest zbyt mocna?
- Czy nie dodaję własnej wiedzy lub opinii?

Najważniejsza zasada: czytaj nie tylko CO autor mówi, ale też JAK to mówi i PO CO. Na trudniejszych pytaniach różnica między dobrą a złą odpowiedzią często polega właśnie na tym.

Źródło zakresu egzaminacyjnego

Opracowanie dydaktyczne przygotowane z uwzględnieniem aktualnego Informatora o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2024/2025 (CKE).